

inzerati se sprejemajo in velja risopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,

12 " " " " 2 " "

15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se ce a primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nebrankovna pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medija-ovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Poljanski nasip št. 48.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

O posrednem (indirektnem) davku.

Vsak davek je težak in govorjenje o njem že neprijetno. Skoro rajši že ljudje slišijo o kugi, lakoti in drugih nesrečah, kakor o davku, posebno če je govorjenje o kakem novem davku ali povišanji starega. To je lahko razumljivo, kajti lažje se je ogniti prvima dvema ko zadnjemu, kuga in lakota prizanesete še komu in ne tirjate zostankov, davkar pa nima nobenega usmiljenja. Davek je toraj reč, s katero se nihče ne prikupi nikomur, toraj tudi ministerstvo ne. Namen teh vrstic tudi ni, koga vneti za to, da bi rajši davek plačeval ali celó se še za višega sam oglašil, marveč pojasniti hočemo le tisti davek, ki ima zdaj priti in zoper kterega judovsko-liberalna stranka v Avstriji toliko ropota napravlja, to je posredni ali indirektni davek.

Posredni davek namreč ne zadeva posestva ali kmetijstva, tudi tega ne, kar kmet ali tisti, ki ob zemlje pridelkih živi, pridelava marveč vse druge stanove, ki so večidel sovražniki in škodljivci kmetijstvu, namreč bogatine, ki le ob svojem denarju žive, fabrikante, za ktere drugi delajo, in sploh ljudi, ki si svojega kruha ne služijo s svojim, ampak z drugih ljudi delom in ki so po sedanji davkovski postavi le pičlo malo zadavkani, ker največi del davek prida na posestnike zemljišč, to je kmete, toraj na zemljo.

Misel, prijati za mošnjiček tudi take ljudi, ki sami nič ne delajo, a vendar v primeri z delajočim in trpečim kmetom neprilčno veliko zaslužijo, pri kterih je nakupičeno tudi vse bogatstvo, je toraj vsakako pravična in celó

srečna, kajti tu je še dobiti kaj, pri kmetu nič več, ker nič nima.

Naj to reč nekoliko nadrobneje razvijemo, ker sega tudi v sedanje politične razmere avstrijske.

„Liberalna“ ali „ustavoverska“ stranka, ki je bila v Avstriji prej na krmilu, je sestavljena večidel iz ljudi, ki zemljišnega davka nič ne plačujejo. So namreč judje (in ta rod se tako nikjer ne peča s poljedelstvom in kmetijstvom, toraj s pridelovanjem iz zemlje), trgovci, bankirji, bogatini, ki živé le ob obrestih — državnih in privatnih, in drugi ljudje, kterim dohodki kar skoz okno v hšo leté, a oni sami ne ganejo prsta za kako delo, fabrikanti, za ktere delajo le drugi ljudi itd. Takih ljudi za kmeta nimajo prav nič srca, zato so, dokler so imeli oni vso oblast v Avstriji, tudi brez vsega premislika in usmiljenja dovoljevali priklade na direktne ali neposredne davke; kaj je bilo mar njim, če plača kmet še več in več, da le ná-nje vrsta ne pride! S tem so res spravili zemljo ob velik del vrednosti, ker kaj bo zemljišče vredno, če se mora od njega toliko in toliko davka plačevati! In vse povišanje davka je zadelo le zmiraj kmeta, to je produktivni del prebivalstva, steber države, ki si svoje dohodke res iz zemlje vleče in tudi davek, ob kterem največi del državnih pijavk pohotno živi.

Državni proračun kaže — žal bog ali mar več po krivdi prejšnjega „ustavoverskega“ gospodarstva — potrebné ne za kakih 50 milijonov več, nego je dohodkov. Kako ta razloček poravnati? Iz kmetovalca se ne dá več izpestiti, ker postane on sam prazen meh, mrtev

zá-se in za državo. Treba toraj prijati tiste, ki od svoje obilnosti prav lahko kaj dajo, ki do zdaj še nič dajali niso ali vsaj premalo, in to so gori omenjeni ljudje. Se ve, da bodo po njem zadeti tudi obrtniki in fabrikanti, ki dajó po več ljudem zaslužka, in marsikdo bo rekel („ustavoverci“ delavce celó s tem strašijo), da bodo pod tem trpeli tudi delavci, ker če bo moral fabrikant več davka plačevati, pa bo delavcem manj plačeval. Ali to ni tako strašno, kakor se vidi. Vsaj pri nas po slovenskih deželah še nismo tako daleč, da bi se morali na to ozirati. Če tudi bo po prikladah na posredne davke kaka reč, n. pr. meso, pivo in žganje dražje, bodo delavci rekli, da ob sedanji plači ne morejo živeti, fabrikant jim jo bo moral povišati ali pa vstaviti delo; na izbir tako nobeden delavcev nima in predno bo fabrikant zaprl, se bo že podal.

Razen tega je pa premisliti ravno pri nas še to, da so fabrike ne le npravno, marveč tudi kmetijstvu škodljive. Saj skušnja učí, da vse mlado, ženske in možki, dere v fabrike s kmetov; s tem se odtegujejo delavne roke kmetijstvu, kmet mora delavce veliko dražje plačevati in je večkrat še vesel, da jih dobi. Ko bi naše fabrike, ki deželi čisto nič ne koristijo, ampak le njihovim gospodarjem, propadle, bi se večina delavcev vrnila k poljedelstvu in kmet, ki mora za svoje davke porok biti z vsem, kar ima, bi lažje plačeval davke in morda celó kaj opomogel si, da bi tudi še kako povišanje prenesel.

„Ustavoverci“ se takemu davku vpirajo iz dvojnih vzrokov. Prvi je, da imajo najmočnejša gnjezda po mestih, kjer je največ takih

Bankovčar.

Dogodba na sodnijske spise naslonjena.

Prva šola.

(Dalje.)

Direktor pomoli Janezu puško in vsa družba gleda, kaj bo. Janez jo prime, napne petelina, a ta je lahek kakor pero, gibati se da, kakor prelomljena palica.

„A, to ni nič hudega, gospod, bo koj dobro, le nekoliko potrpite. Bom kar tu naredil.“

S tem se obrne okrog in poišče z očmi med gledajočimi vaščani nekoga in ko zagleda pravega, nadaljuje: „Ti Blaže, teci, teci tje v kovačnico in prinesi mi tružico, ki jo boš našel v omari nad ognjiščem.“

Blaže, mlad fant, se spusti v tek, gospodje se čudé pogledujejo, a predno more kdo kaj daljega spregovoriti, priteče Blaže s tružico, Janez sede na tla, izleče nekaj orodja iz tružice, odvijje petelina, vzame neko pero iz puške, pili, ščiplje in tolče nekoliko časa, par minut le, potem pritrdi vse zopet na svoje prejšnje mesto, privije petelina, ga parkrat

napne in polagamo sproži, potem pomoli gospodu, ki je z vso družbo vred to molče in strmé gledal, puško rekoč:

„Tako, gospod! Dobro je. Le poskusite!“

Vsi še bolj strme. Direktor vzame puško, jo nabaše in sproži v zrak. Potem ogleda vnovič petelina in reče:

„Pri moji veri, res je, puška je zopet dobra.“

Na to seže v žep, izleče desetak, in ga pomoli Janezu rekoč:

„Tu, vzemi!“

Janez še toliko denarja nikdar ni imel, zato se umakne, kakor da bi se bal desetaka.

„No“, pa sili gospod, „le vzemi! Kar sem rekel, sem rekel.“

„Le vzemi fanté“, silijo tudi drugi, „saj gospod direktor lahko dá. Desetak je tvoj.“

„Preveč je“, ugovarja Janez.

„Nič ne de“, pravi direktor in mu potisne desetak v roke, potem pa praša dalje: „Pri kterem puškarji si se ti izučil, da to tako dobro znaš?“

„Tega nikjer, gospod, sam od sebe“, odgovori Janez srmožljivo.

„Tako? sam od sebe?“ poteza direktor, potem stopi k Janezu, mu potrka na rame in nadaljuje: „Kaj pa si tu?“

„Kovačev pomagač“, odgovori Janez, „kujeva konje, popravljava matike, krampe in železne obroče pri kolesih in kar sploh v roke pride.“

„Čuješ, dečko“, se oglasi zopet direktor, „ti se mi zdiš namenjen za kaj več, ko za bornega kovača v vasi. Znaš li brati in pisati?“

„Kolikor sem se tu mogel naučiti, znam oboje“, odgovarja Janez že bolj pogumno.

„Tako? Mislíš tu v vasi ostati?“ poprašuje direktor dalje.

„Rad bi šel po svetu — kam drugam“, pravi Janez že pogumneje, „pa kaj pomaga, ker ne morem. Starši nimajo nič.“

„Hml to bi ne bil ravno zadržek“, mrmra direktor, potem pa glasneje nadaljuje: „Bi li hotel iti v mesto, kjer bi se še kaj več navadil?“

„Se vé da, pa kaj pomaga!“ dé Janez z leskečim očesom.

„No, če te je volja, vse drugo bom preskrbel jaz“, pravi direktor in reče, da naj ga pelje k mojstru in starišem. — —

ljudi, ktere bi ta davek zadel, toraj bi morali seči v svoje žepe. Drugi vzrok je ta, — kakor smo že omenili, da se jim kmet zdi veliko manj vreden, kakor trgovec in obrtnik (industrijec). Kar je Avstrija prišla v roke judov in „ustavovercev“ (in poslanci mesta dunajskega so vsi judje), se je zmiraj govorilo le o pospeševanju trgovine in obrtnije (industrije), tudi o zvišanju zemljiškega davka, nikdar nikoli pa ni v zbornici poslancev ne od vlade ne od kakega poslanca prišel na dan predlog kake postave s tem, kako bi se na noge pomagalo propadajočemu kmetijstvu. Koliko milijonov se je zadnja tri leta dalo za železnice, ki so več ali manj le v prid obrtniji in trgovini! Kako se je po krahu l. 1873 napela država, to dvoje podpreti! Kmet pa je bil za vlado in za državno zbornico le takrat na svetu, če je bilo treba novih doklad na zemljišni davek, pomoči od države mu ni bilo prav nobene, kajti kar se je tu in tam „kmetijskim družbam“ vdajalo, je bilo le toliko, da niso popolnem na suhem ostale; s par biki in par sto goldinarji za vodnjake ali sadjerejo se ne da nič izdatnega doseči.

Ni čuda toraj, da je ob takih razmerah kmetijstvo zaostalo in zgubilo tudi veliko na svoji vrednosti. Zato se je tudi zmožnost davke plačevati zmanjšala, na povišanje zemljišnega davka še dolgo misliti ni. Kamer se ni nič dalo, tam se ne more nič terjati. To sedanje ministerstvo menda sprevidi, ker hoče tam iskati sadu, kamer so se prej milijoni sejali, in to je pri trgovstvu in obrtnijstvu, in to v prvi vrsti pri velikem, ter pri tistih bogatih, ki ob golih obrestih živé. Lahko to ne bo tako, kakor pri kmetu. Pri tem davkar že za vsak krajcar vé, kmet svojih dohodkov od zemlje ne more vtajiti. Vse drugače je pri trgovcu, obrtniku, posebno pa pri bogatinu (kapitalistu), ki ne dela nič drugega, kakor da roko stegne po obrestih — državnih ali privatnih. Natančno odmeriti davek bo tu težko, pri zadnji vrsti ljudi, ki bi morali največ plačevati, celó nemogoče. Pravičen pa je tak davek kakor le kaj.

Kmeta toraj ta davek ne bo zadel, pač pa meščanstvo in bogatine. In prav ima finančni minister, da išče tam denarja, kjer ga je še kaj, in to so tisti ljudje, ki so že leta in

leta molzli državo in ki imajo edini še premoženje.

Razvajeni otroci.

Razvajeni ali takozvani „scartljani“ otroci imajo navado, da se za vsako malenkost jokajo, in če se jim le kriv prst pokaže, začnejo se kremžiti in cviliti, kakor bi se jim bila najhujša krivica zgodila. Takim otrokom so podobni naši ustavoverci. Navajeni so bili vladati in da se jim je vsaka želja izpolnila. Kedar se je ta njih srečni položaj le nekobko na s sabše obrnil, začeli so pekel in nebó na pomoč klicati in vpiti, da je bilo joj. Ko je prišel Hohenwart na krmilo, držal se je v vseh rečeh postave in tiste ustave, ki so jo centralisti sami naredili. Vendar so ustavoverci vpili, kakor bi jih Hohenwart žive dri, in še danes imeuujejo njegovo vlado „schreckensherrschaft“. Da je ta izraz neresničen, to je vsakemu znano, saj Hohenwart ni nikomur lasu skrivil, bil je celó preveč prizanesljiv in je mirno gledal, kako so njegovi lastni uradniki zoper njega rovali. Ravno tako neopravičeno vpitje ženo ustavoverci zdaj pod Taaffejem. Zdaj je bilo le par listov na Dunaji konfisciranih, in to se ustavovercem tako grozno zatiranje zdi, da ne morejo k sapi priti, toliko so prestrašeni po teh konfiskacijah. Naj bi ti ustavoverni liberalci vendar pomislili, kaj so njih toliko hvalisani ministri Herbst, Giskra, Lasser itd. s slovanskim časopisjem počeli! Kako so bili tam vredniki obsojeni zapored na eno in več let ječe, tako da so vsi česki vredniki dobili skupaj nad 300 let ječe! In s tem so bile združene še denarne globe, kar po 1000 po 2000, 3000 gl. so obsodili liste, ter jih hoteli tako materialno vničiti. Tudi na Slovenskem so bile tačas konfiskacije na dnevnem redu. To je bilo res zatiranje tiskovne svobode, pa te dobe se liberalni ustavoverci nečejo spominjati, saj njih ni bolelo! Ker je bilo le par dunajskih časnikov konfisciranih, vpijejo toliko po svetu, pritožili so se celó pri nemških bratih v „rajhu“, tako da že pruski listi Taaffeju grozé. Kaj bi bili morali še le Čehi pod Giskro, Herbstom in Lasserjem početi, ko bi bili hoteli tako občutljivi biti, kakor so ustavoverci!

Ravno tako prazno in neopravičeno je vpitje ustavovercev o zatiranem nemštvu. Naj

gredó vendar na Koroško ali v Šlezijo pogledat, pa bodo videli, kdo je zatrt, ali Nemec ali Slovan. Na Koroškem so vse ljudske šole ponemčene in še čisto nedorasli otroci se mučijo z nemškim jezikom. O ravnopravnosti v uradnih pa še na Kranjskem govora ni, toliko menj na Koroškem.

Tam se še tistim s kaznijo žuga, ki zahtevajo svoje pravice po § 19. Tako so Nemci zatrti na Koroškem, kako so na Štajarskem, to tudi dobro vemo, na Českem in Moravskem pa imajo večino v deželni zborih, šolskih svetih itd. tedaj se tudi tam vé, da o zatiranem nemštvu govoriti je le ironija. V resnici Nemci niso nikjer zatirani, ampak le oni hočejo druge zatirati, in to delajo še zdaj pod Taaffejevo vlado. Da nemajo popolne oblasti v rokah, to jih peče, oni hočejo gospodovati in ker jim je zdaj krmilo vzeto, od todi toliko javkanja in vpitja.

Ti razvajeni otroci niso drugzega potrebni, ko šibe, pa Taaffe je predober, kakor je bil Hohenwart; z dobroto pa se taki otroci le še bolj razvadijo in toliko bolj predrzno vpijejo, menj ko se jim je kazni bati. Treba bi bilo energičnega ministra, ki bi tem ljudem trdo na prste stopil, pa bi kmalo druge strune napeli. Ustavoverna stranka je dosti jasno dokazala svojo nezmožnost za vladanje, je dosti nesreče čez Avstrijo razsula. Čemu še toliko prizanašanja ž njo? Sekiro v roke, pa posekati trohljivo drevó, ki nobenega sadu ne donša!

Z uradniki pa, ki so še zmirom pristaši ustavoverne stranke, in ki so predrzni dovolj, da se ne zmenijo za ministrove ukaze in tendence, ki osnovnim postavam ravno nasprotne ukaze dajejo, kakor na pr. deželna vlada koroška, s takimi uradniki moralo bi se vse drugače postopati. Ali ubogaj, ali pa pojdi! tako bi se jim moralo reči.

Pa ministerstvo v svoji nerazumljivi prizanesljivosti vse trpi, pusti si nasprotovati od lastnih organov. Pri taki slabosti vlade imamo le malo upanja, da bi kaj ravnopravnosti dosegli, in čakati bomo morali drugzega moža, kakor je Taaffe, da se razvajenih ustavovercev ne bo bal.

Tihe vodé globoke vodé.

Gospod z mesta je bil vodja fabrike, kjer so se izdelovale parne mašine za ladije. Tako je Janez, učenec priprostega vaščanskega kovača in ponesrečenega dijaka, prišel v veliko fabriko. Pač je tu spoznal, da se prav za prav ni še nič naučil, a to ga ni ostrašilo. Marljivo se je poprijel mašinstva, v prostih urah pa je čepel za knjigami in vadil se v risanju. Direktor, njegov dobrotnik, je kar strmél nad Janezevim zmožnostimi in njegovo pridnostjo, ker je tako velikansko napredoval, da je v kratkem prekosil vse svoje prednike. Zato je tudi pomaknil ga kmalo naprej in čez tri leta je bil Janez že načelnik nekega oddelka in je na ta način preskočil mnogo starejših, ki so na to stopinjo gledali. Vsled tega in ker ni maral za družčino, so ga jeli sovražiti podložni in višji; prvi iz nevošljivosti, zadnji iz strahu, da bi tudi njih ne preskočil. Vendar se Janez ni brigal za to, ker je bil preveč zamaknjen v svoje študije, risal, koval, pilil je večkrat pozno v noč tako, da so jeli sosede popraševati drug drugzega, kaj mladeneč cele noči dela, da si še spanja ne privoščí. V sobo njegovo, ktero

je imel visoko pod streho, ni razen stare postrežnice nihče prišel; to so tedaj radovedneži popraševali, a ta jim ni mogla dosti povedati, ker je bila gluha in vrh tega ropotije po sobi ni poznala. Le toliko so zvedeli od nje, da je po sobi vse naviečeno in veliko prav čudnih mašin.

Tako je Janez v kratkem postal najspretnejši mašinist v fabriki, iz njegovih možgan je prišla marsikaka iznajdba, s katero se je dalo boljše in nagleje delati, in tako je postal vodji nenadomestljiv, plača mu je vedno rastla, prihodnost mu je bila zagotovljena.

Ali je pa bil Janez, ki je tako naglo prišel do lepe službe, tudi srečen, zadovoljen sam seboj?

Da dobimo odgovor na to vprašanje, opazujmo ga, ko je sam, poslušajmo misli njegove, ker sam sebi bo gotovo resnico govoril.

Ravno je delo dneva končano, delavci so se razšli, zadnji za njimi pride Janez iz fabrike. Obraz mu je bleđ, nekoliko vpaden, oko vprto v tla — znamenje, da je zamišljen. Kar pridrdra kočija, lepo svitla in prostorna, dva čila konja jo vlečeta ne težko, ampak kakor

da bi jima to veselje delalo. V kočiji sede tri dame, ena starejša, drugi dve mladi in lepi, kakor roža, ko jo jutranje solnce osveti. Drdranje vozá zbudi Janeza iz zamišljenja, naglo pogleda kviško, še nagleje seže po klobuk in se odkrije; odgovor v vozu mu je komaj zapazljivo majanje treh ženskih glav, a mrzlo, kakor led, se vidi to kimanje.

Pa kaj je Janezu, da se mu obraz tako zatemni in da obstoji kakor okamen ter gleda za vozom, dokler mu ne uide izpred oči za bližnjim voglom? Poslušajmo!

„Da, da“, govori sam sebi in pest se mu krči, „kako lepa je! Ne smem je pogledati, sicer mi začne tu v prsih vreti in kipeti, da mislim, da se moram razgati. A čemu mučim samega sebe! Ubogi Janez, take cvetlice niso zá-te, zrastle in razcvetele so se za druge, za bogatine. Če bi se ti spenjal po tej cvetici iz direktorjevega vrsta, vspeh bi bil posmehovanje, glasen krohot na vseh straneh. Ti si v nižavi rojen, v nižavi boš ostal vse svoje dni.“

Zopet vpré oči v tla, klobuk potlači na čelo in se spusti v naglo hojo. Kam se mu mudi? Domu? Ne, kajti šel je že memo hiš-

Politični pregled.

V Ljubljani 6. oktobra.

Avstrijske dežele.

Katoliški list „*Civiltà cattolica*“, zelo čislan in razširjen časnik, prinaša dolg članek o avstrijskih razmerah, ter se kaže nenavadno dobro podučena. Na tanko popiše pogubno vladanje ustavovercev, njih zatiranje drugih narodov in tihi boj zoper katoliško cerkev. Na drugi strani zopet opiše opravičene težnje Slovanov in program avtonomistov.

Ker ta list viša duhovščina skor cele Evrope bere, zato so taki članki koristni, da bo vsaj visa duhovščina zadobila prave pojmove o avstrijskih razmerah.

Ogerski listi se norčujejo iz nemških „parteitagov.“ „Hon“ pravi, da ima ustavoverna stranka toliko grehov na sebi, da jih tudi zdravilna voda v Karlsbadu ne more sprati.

V **Brnu** je bil voljen za državnega poslanca bivši minister Chlumecky, zagrizen ustavoverec; česki kandidat dr. Tuček je dobil le 228 glasov.

Tudi **Poljakom** je začelo nemško gledališče v Levovu presedati in nekteri listi pišejo, naj se odpravi. Poljski listi pozivljajo svoje poslance, naj sedanjo priložnost porabijo, ter naj priboré za Galicijo tako avtonomijo, kakor jo ima Hrvaška, ter naj jo trdno zagradijo, da se ne bo mogla več nazaj vzeti.

Mladočehi hočejo sklicati tak shod, kakor so nemški „parteitagi“ in na tem shodu hočejo ustavovercem enkrat resnico povedati.

Vnanje države.

S **turškimi** predlogi niso velevlasti prav nič zadovoljne. Najbolj razdraženi ste Rusija in Anglija, ti dve državi se še v pogovor nečete več spuščati s Turčijo. Še v Berlinu pravijo, da turški odgovor ne zadoštuje. Sultan se neče držati berlinskih sklepov, kakor bi za njega nobene veljave ne imeli. To pa diplomate jezi, da bi njih sklepi nič ne veljali, zato so tako razljuteni na Turka. Najbrž bodo zdaj vojne barke še pred Carigrad šle sultana strašiti, če se bo ostrašiti dal. Sicer pa Turki grozé, da bodo razpeli zeleno, prerokovo zastavo in vojsko začeli, če treba

zoper celo Evropo. Reveži, fanatizma imajo zadosti, pa njih moč je vendar preslaba, zdaj niso nič več nevarni.

Loris-Melikov, minister notranjih zadev v Rusiji, razvil je svoj program. Časnikom daje več svobode, pa pod tem pogojem, da ne bodo brez potrebe ljudstva vznemirjali. Zemstvom se potrdijo njih pravice, in se jim bo na roko šlo, da bodo zamogle kaj koristiti, posebno gledé ljudskega blagostanja. Policija se enotno uredi. Skrbelo se bo, da se bodo zvedele želje ljudstva, in po mogočnosti se bo tem željam ustreglo. Tudi se bo dalo posameznim okrajem več avtonomije, da ne bo treba zavolj vsake malenkosti v Petersburg pisati.

Bolgarski knez biva zdaj v Belemgradu, kjer ga ljudstvo simpatično pozdravlja.

Izvirni dopisi.

Iz Banjeloke na Kranjskem. 30. sept. Redkokrat se kaj bere ali sliši iz našega na skrajni meji kranjske dežele ležečega kraja. Svetu slovenskemu je znana Banjaluka v Bosni, le malo se pa zanima za kraj enakega imena v svoji domovini. Pa včerajšnji dan jasno priča, da nismo niti od imenitnih gospodov pozabljeni. Obiskal je svoj volilni okraj naš vrlji, plemeniti poslanec, presvitli princ Ernest Windischgrätz. Spremljal ga je po cellem Slovenskem visoko spoštovani državni in deželni poslanec gosp. Karol Klun. Ko sta se visoka gosta ob eni uri pripeljala, naznanil je pok možnarjev celi soseski imeniten dogodek, kakoršnega še ni naš kraj dočakal, da bi ga bil kdaj obiskal njegov zastopnik v državnem zboru. Veliko mož se je zbralo pri vhodu v selo, da se poklonijo svojemu plemenitemu poslancu. Še več bi se jih bilo zbralo, pa so že odšli na trgovino.

Po kratkem pozdravu od strani g. župnika se knez prav pristrčno zahvali in lahko bi rekel: „veni, vidi, vici“, — njegovo preljubzljivo obnašanje nasproti priprostemu narodu mu namah nakloni srca vseh pričujočih. Vihrale so narodne zastave in postavljen je bil slavolok z napisom: „dobro došla vrla poslanca!“ Popoldne ob 3. uri so se zbrali možje v Novoselih pri g. županu, kjer je gosp. Klun

namesto svetlega princa — kateri je zmožen českega, poljskega in hrvaškega jezika, slovenski razume, govori težje, — volilcem razložil delovanje našega in sploh slovenskih poslancev v državnem zboru. Posebno važna za naš kraj bila je peticija poslancev, naj se še na dalje prepusti Kosteljcem in Kočevarjem, Černomaljcem in Ribničanom stara pravica „krošnarije.“ Volilci so bili jako zadovoljni s poročilom. Izročili so tudi srenjski odborniki več prošenj, na pr. da bi se za Kosteljce napravila mala sodnija in davkarija s slovenskim uradovanjem, da bi županije imele oblast postopacem in beračem ženitovanje zabraniti, da bi se polajšala vojaška postava, ako ima oče le enega sina itd. G. Klun je možem vse prav po domače razložil, jim svetoval, kam naj se soseska v eni ali drugi zadevi s prošnjo obrne, in obljubil je, da bo zastavil vselej vso svojo moč, kadar in kolikor bo mogoče njih pravičnim tirjatvam pomagati.

Zadovoljnost se je brala vsem na obrazih, g. poslančema in volilcem, kateri smejo biti ponosni, da imajo tako odličnega gospoda za svojega zastopnika, kateri si sme svest biti, da dokler se bo tako hrabro potezal za svete pravice svojih volilcev in cele slovenske domovine, kakor je pokazal prvi teden po svojem vstopu v državni zbor, ko je odkril ministrom in visoki zbornici skeleče rane ubogih zatiranih Idrijčanov in kmalo potem zopet s svojo peticijo, da bi se njegovim volilcem ohranila stara pravica „hausiranja“, tako dolgo mu bo hvaležni narod vedno skazoval svojo do svojih dobrotnikov prirojeno mu nagnjenost s tem, da ga bo vselej enoglasno volil za svojega zastopnika in branitelja svetih narodnih svetinj. Naj nas presvitli princ še večkrat počasti s svojim obiskovanjem, kakor je bil pri odhodu obljubil!

Z Maribora, 6. oktobra. Volitev državnega poslanca za Maribor, Ptuj, Slov. Bistrico, Slov. Gradec, Vuzenico, Mahenberg, Ormož, Ljutomer, Središče in sv. Lenart na mesto odstopivšega dr. Duchatscha se je danes dovršila in bil je izvoljen nemški liberalec dr. Jos. Schmiederer nasproti konservativnemu kandidatu, obrtniku Fr. Bindlechnerju. Vdeležitev je bila ogromna, kajti izmed 1200 volilcev jih je prišlo 914 na volišče, ki so dali

nih vrat svojega stanovališča. Proti morju jo zavije, to mu je ljubo, ker je temno, kakor obraz njegov, in po nevhiti prejšnjega dne razrito, kakor njegove prsi. Nad morjem so temni oblaki, ktere še vedno veter po višavi podi. Tam ob bregu, kjer valovi ob kamniti jez pljuskaajo, se vstavi in nasloni ob grajo ter zre v valovje.

„Ha, neumni valovi, ki ste“, začne čez nekoliko časa, „kako prazno je vaše početje! Tu se zaganjate v skalovje, a bijete sami sebe in vračate se nazaj v globočino — razbiti. Hahaha!“

In „hahaha!“ doni mu od strani na uho. Urno in jezno se zasuče in ogleduje, a nikjer ni žive duše.

„Sem menil že, da se kdo meni posmehuje, pa to je bil le jek, ker sem malo glasneje govoril. — Toda, mar ne zaslužim jaz res posmehovanja, jaz, ki se posmehujem početju valov, ki ravnajo le po naravnih postavah! Kaj pa jaz, ki —“

Krepak udarec s pestjo ob čelo, potem vtihne Janez in se vrača bolj počasnih korakov v mesto nazaj. Tu obstoji pred obširnim

poslopjem. Ali ni to ravno fabrika? Da, fabrika je. Janez vpré svoje oči v poslopje, kakor da bi hotel prešteti okna in dimnike. Zopet se mu jamejo gibati žnabli, iz ust kipe besede. Poslušajmo!

„Koliko denarja se v taki fabriki zasluži in kako malo ga dobé tisti, ki ga zares zaslužijo — za druge! Kako dolgo bi moral posamezni delavec se truditi, da bi le toliko zaslužil, kolikor je tu le najmanjši del poslopja vreden, če bi ves denar na kup metal in ne enega reparja zapravil? Menda ne more toliko časa živeti. — Ali nisem tudi jaz čebela, ki le za druge mēd skup nosi, nji pa pusté le toliko ali malo več, da živi! — In misliš, Janez, da boš kdaj kaj družega, ko taka čebelica? — Ne, na tem potu ne boš vzdignil se nikdar od tal. Loti se kaj boljšega, hvalnejšega. Kdor zasluži vsak dan en goldinar, ne bo nikdar milijonar.“

Tako mrmraje se napoti Janez počasi domú, kjer se zaklene v svojo sobo, v kateri ugasne luč še le pozno po polnoči. —

Od tega dne je bil Janez še bolj molčeč in zamišljen. Svoj posel je opravljal sicer še s prejšnjo marljivostjo, a videlo se je, da nima

nič pravega veselja do njega. To zapazi tudi direktor in nekega dne, ko pride k njemu z nekim načrtom, ga ogovori:

„Vam je nekaj, Janez! Ste mar bolni ali vam kaka reč ni prav? Govorite, povejte mi, saj veste, da vam le dobro želim. Ali imate morda kako posebno željo? Bodite prepričani, da, če kaj morem, vam bom gotovo storil.“

„Meni ni nič,“ odgovori Janez z nekoliko posiljeno prijaznostjo, „prav nič mi ni, sem prav zadovoljen z vsem, tudi na zdravji mi nič ne manjka.“

„Pa ste vendar nekaj časa bolj zamišljeni, kakor ste bili. Prej ste bili bolj veseli,“ vprašuje direktor dalje.

„Verjemite, gospod direktor, da mi nič ni. Moja narava je taka, jaz ne morem zato.“

„Hm, hm“, dé direktor, „no, kedar vam ne bo kaj prav, le do mene se obrnite.“

S tem je pogovor končan, Janez gre v delavnico, direktor pa meni: „Čuden človek! Vsak je kedaj vesel, on pa nikoli.“ Potem se zamisli v svoje knjige in številke.

(Dalje prih.)

dr. Schmidererju 658, Francu Bindlechnerju pa 256 glasov. Zlasti v Mariboru so po živi agitaciji nemške in nemčurske stranke prišli skoro vsi volilci, tudi c. kr. uradniki, ki so tudi dr. Schmidererju dali glasove in s tem njegovo zmago odločili, dasiravno se je on odločno izjavil za nasprotnika sedanje c. kr. vlade, kateri je voditelj grof Taaffe. To nam je znamenje, da vlada ni celó nič storila, da bi sebi prijaznega kandidata v tej skupini spravila v državni zbor, in da je morebiti resnica, kar je poročal telegram iz Gradca „Politiki“, da je deželni namestnik v Gradcu bojda celó zapovedal uradnikom, naj volijo ustavovernega kandidata. Koliko glasov da je g. Bindlechner po družih voliščih dobil, še danes ni znano, pa kakor se nam dozdeva, niso vsi ostali možbeseda, ki so bili obljubili njega voliti, sicer bi bil moral dobiti več glasov. Veselo znamenje za bodočnost pa je itak že to, da so konservativci in narodnjaki stopili na volilno bojišče tudi v tej skupini, kjer se do zdaj ni nikoli mislilo, da bi mogel kdo drug izvoljen biti, kakor kak liberalen Nemec, in da so tu čez tretjino glasov svojemu kandidatu pridobili. Gotovo bode pri prihodnji volitvi razmerje glasov za nas še ugodniše in enkrat bomo prišli do zmage, naj delajo liberalci, kar hočejo, kajti ljudstvo je liberalizma in njegovih „dobrot“ (?) že do grla sito.

Domače novice.

V Ljubljani, 9. oktobra.

(Javna tombola) v prid bolnišničnemu podporbnemu društvu in ljubljanski požarni straži bo, če bo vreme ugodno, jutri v nedeljo na trgu v „zvezdi“ in se prične ob štirih popoldne. Listki se dobivajo po 20 kr., jutri pa se bodo na odru pred čezelno hišo prodajali od 8. ure zjutraj do 3. ure popoldne.

(„Dramatično društvo“) bo imelo v nedeljo 24. t. m. svoj letošnji občni zbor ob 11. uri dopoldne v čitalnici z navadnim programom. To društvo bo zdaj stavilo tudi spominj ranjemu Valentinu Mandelcu, za kterega je denar že nabran in v hranilnici spravljen.

(Nov beletrističen list) hoče pričeti izdajati v Ljubljani v „Narodni tiskarni“ neka družba pisateljev, pa le, če bo, kar se govori, gospod Stritar na Dunaj popustil svoj „Zvon“ in če se v kakem drugem mestu na Slovenskem vnovič kaj enacega na noge ne spravi.

(Vojaški polk „Veliki knez Nikolaj“) je v sredo zvečer prišel v Ljubljano s svojim štabom in godbo. Na kolodvoru ga je čakala velika množica ljudstva ter ga spremila v mesto. Godba je godla vso pot in kakor smo na prvi hip sodili, je prav dobra. Vojaki so Ogrji in Slovaki, po njih je dobila Ljubljana že nekoliko bolj živ, pisan obraz.

(Ogenj v mestu) je naznanil v četrtek proti eni uri popoldne trikrat strel z Grada. Vnel se je bil pa le dimnik v gosposkih ulicah, pa so brž pogasili. Požarna straža je bila prav urna in naglo na mestu.

(Staro zidovje.) Po Cojzovi cesti, prej Cojzovem grabnu, kopljejo zdaj glavni kanal od Gradišča dol. Ravno na voglu pred križanskim zidovjem, kjer se cesta zavije v Gradišče, so steknili staro zidovje, ki je, po okrogli podobi sklepati, ostanek kacega stolpa na voglu. Zid je tako trden, da mu delavci z vsem orodjem in vsem trudom skoro nič ne morejo, zato jim delo, ki je drugje že skoro dovršeno, na tem mestu ne gre nič kaj izpod rok, akoravno noč in dan delajo. Z malim ovinkom bi se bili

mogli ogniti te velike zapreke, a magistrat veli, da ne, in delavci morajo ubogati.

(Tatovi v Ljubljani.) Zadnji čas je bilo pokradeno že po več hišah in štacunah blago, denar in denarna vrednost na prav predrzen način. Nedavno so pokradli dr. Stöcklku v njegovem stanovanji, včeraj pa nekemu krojaču v Šelenbergovih ulicah. Tatov še nimajo. Je pač premalo policajev v Ljubljani.

Razne reči.

— Kardinal in berač. Ko je po končani seji gosposke zbornice v Pešti kardinal Simor hotel v svojo kočijo stopiti, prosil ga je berač miloščine. Kardinal je pogledal po vseh žepih, pa ni imel nobenega drobiža. Seže tedaj v listnico in pomoli beraču desetak, rekši: „Pa še drugim revežem kaj daj od tega.“ Ne ve se, če je berač res kaj dal svojim tovaršem.

— Dunajska mestna straža je odposlala prošnjo na državni zbor, izročivši jo poslancu Steudelnu, da bi bila v eno vrsto postavljena z žandarmerijo, tako gledé plače, kakor gledé časti.

— Dva srečna. Ko so zadnjič kreditne srečke vlekli, zadel je neki Kajetan Bertoli v Trstu prvi dobitnik 200.000 gl. Svojo štacuno in kar je bilo v njej, je še tisti dan podaril svojemu prvemu komiju, ter mu dobro srečo voščil. Neki mornar, tudi v Trstu, pa je zadel dobitnik za 40.000 gl.

— Zoper Nemce. Na Ogerskem so silno razkašeni zoper tiste nemške žurnaliste, ki iz Ogerskega v dunajske liste pišejo in čez Madjare zabavljajo.

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 8 gl. 94 kr.; — rež 6 gl. 50 kr.; — ječmen 4 gl. 34 kr.; — oves 2 gl. 92 kr.; — ajda 5 gl. 36 kr.; — proso 4 gl. 87 kr.; — kuzuza 6 gl. 20 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gl. 40 kr.; — fižol hektoliter 8 gl. — kr.; — masla kilogram 90 kr.; — mast 74 kr.; — špeh frišen 66 kr.; špeh povojen 72 kr.; jajce po 1½ kr. mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr.; — teletnine 54 kr.; — svinjsko meso 54 kr. — Sena 100 kilogramov 2 gl. 50 kr. — lama 1 gl. 78 kr. 100 kil; drva trde 6 gl. 20 kr. mehke 5 gl.

Poslanica. *)

Gospodu „Resnicoljubu mlajšemu“ v Celji! Spoljubilo se Vam je, terditi, da sem jaz Slomšekov izrek (Drobtinice 1846 str. 181) popačil. Izvolite vzeti še enkrat po „Popotnika“ v roke ter na njegovi 280. strani ovi izrek tako-le čitati: „So otroci v pravi starosti, okoli sedmega leta, dajte jih v šolo, ali vsaj h kerščanskemu nauku jih skerbno pošiljajte. Od sedmega do štirinajstega leta otroci niso za delo, ampak za nauk. Ne bodi vam šola predraga — ne predaleč; brez šole v sedanjih časih človek slabo izhaja.

Stariši, ki otroke namesti v šolo le na pašo pustijo, za živino več ko za otroke skerbijo, niso vredni, da živijo. Kaj pomaga, kadar se živinče lepo redi, otroci pa poživinijo.“

Na to vzamite tudi še enkrat Drobtinice v roke in videli boste, da je ta izrek od besede do besede, od čerke do čerke (razven, če se je zavoljo sedanje pisave ktera spremenila) nepopačeno prepisan. —

Vojnik 4/10. 1880.

Tone Brezovnik,
nabiratelj Slomšekovih izrekov.

*) Za spise pod tem naslovom je vredništvo odgovorno le toliko, kolikor postava veleva, za resnico vsebine toraj ne. Vredn.

Mlin na prodaj

za 2000 gl. Bolj natančno se izvé pismeno pri **Rabičič** v Ljubljani. (Postrestante.)

Po najnižih cenah s pravim zlatom pozlačeni

nagrobni križi

se pri nas na izbiro dobivajo.

Ilustrirane cenike pošiljamo na zahtevanje brez plačno.

Tudi ponujamo po nizkih cenah železo, jeklo, skovanje za stavbe in pohištva, gospodarsko orodje, kamniški cement, poljski gips itd.

Zaloga železnine:

Terček & Nekrep,

(2)

mestni trg št. 10.

Einfielder-Kalender

Ausgabe für Oesterreich-Ungarn.

für das Jahr 1881.

Einundvierzigster Jahrgang.

80 Quart-Seiten. Reich illustriert.

Mit 250 Gratis-Prämien im Werthe von 1500 Kr.

Preis der Ausgabe I mit Stempel 25 Rkr.

„ „ „ II „ Stempel 30 Rkr.

Vorräthig bei: Kathol. Buchhandlung,

(2)

Laibach.

Telegraphische denarne cene 8. oktobra.

Papirna renta 70.95 — Sreberna renta 72.30 —
Zlata renta 86.90 — 1860letno državno posojilo 131.20
Bankine akcije 826 — Kreditne akcije 288 — London
118.20 — — Ces. kr. cekini 5.62. — 20-frankov 9.39.

Denarstvene cene 7. oktobra.

	Denar.	Blago
Državni fond.		
6½% avstrijska papirna renta	70.95	71.90
5% renta v srebru	71.85	72. —
4% renta v zlatu (davka prosta)	87.55	87.70
Srečke (lozi) 1854. l.	121.25	122. —
„ „ 1860. l. celi	130. —	131.25
„ „ 1860. l. petinke	131.75	132.25
Premijski listi 1864. l.	171.75	172. —
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	103.75	104.25
Kranjske, koroške in primorske po 5%	101. —	102. —
Ogerske po 5%	94.25	95. —
Hrvaške in slavonske po 5%	94.50	95. —
Sedmograške po 5%	93.60	94.20
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	824. —	825. —
Unionske banke	109. —	109.50
Kreditne akcije	284. —	284.25
Nižoavstr. eskomptne družbe	785. —	795. —
Anglo-avstr. banke	118. —	118.50
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	176.50	177. —
Tržaške „ 100 „ k. d.	125.75	126.75
„ „ 50 „ „ „	65. —	65. —
Budenske „ 40 gl. a. v.	41.75	41.50
Salmove „ 40 „ „ „	51.50	52.50
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	41.25	42.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	42. —	42. —
St. Genois „ 40 „ „ „	44.50	45. —
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	42. —	42.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	32.25	32.75
Ljubljanske	23.50	24. —
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.61	5.63
Napoleonsdor	9.39	9.40